

บทที่ 3

การเกิดหนี้สินของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ

ในบทนี้จะเริ่มจากประเด็นรายได้และสวัสดิการของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ รายจ่าย จากนั้นจึงจะได้วิเคราะห์สาเหตุของหนี้สินของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ

รายได้และสวัสดิการของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ

รายได้ของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการจะอยู่ใกล้เคียงกันระหว่าง 20,000-23,000 บาท ต่อเดือน รายได้ดังกล่าวมาจากสองส่วนคือเงินเดือนและส่วนที่ได้จากค่าบริการ (Service charge) ในส่วนของสวัสดิการ พนักงานโรงแรมจะมีลักษณะเฉพาะต่างจากพนักงานบริษัททั่วไปตรงที่มีสวัสดิการอาหาร 3 มื้อในวันที่ปฏิบัติการ (ราว 18 วันในหนึ่งเดือน) สวัสดิการด้านอาหารมีส่วนช่วยการลดค่าใช้จ่ายได้มากโดยเฉพาะการอยู่ในสังคมเมืองนอกจากนี้ พนักงานยังได้รับสวัสดิการด้านเครื่องแบบในการทำงานด้วย

รายจ่ายของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ

เนื่องจากพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการเกือบทั้งหมด (30 คนจาก 31 คน ที่ศึกษา) มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด การมาทำงานกรุงเทพฯ จึงต้องเสียค่าใช้จ่ายด้านการเช่าที่พักหรือหากกรณีตัดสินใจซื้อบ้าน ก็จะมีรายจ่ายการผ่อนบ้าน

โดยทั่วไป การที่พนักงานมีพื้นฐานมาจากสังคมเกษตรซึ่งมีรายได้ไม่สูงนัก เมื่อมาทำงานเป็นพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการถือว่า มีรายได้ที่แตกต่างอย่างมากจากสภาพพื้นฐานของครอบครัวเดิม พนักงานโดยเฉพาะเมื่อยังไม่ได้สร้างครอบครัวใหม่ จะส่งเงินช่วยครอบครัวเดิมในชนบท ซึ่งมีส่วนช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างมาก (ดังอาทิ เงินที่ส่งไปเพื่อช่วยจ่ายหนี้การทำเกษตรที่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร)

สามารถจำแนกลักษณะร่วมของค่าใช้จ่ายหลักๆ ของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ 31 คน ได้ 13 รายการ ดังนี้

1. หนี้สินจากการผ่อนบ้านและเช่าบ้าน

กรณีพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการใช้วิธีการเช่าบ้านอยู่จะเสียค่าเช่าห้องในราคา 3,000-4,000 บาท ต่อเดือน ในกรณีผ่อนบ้าน จะผ่อนชำระ ต่อเดือนประมาณ 5,000 -8,000 บาท ต่อเดือน

2. หนี้จากการผ่อนรถ

กรณีผ่อนรถกระบะจะประมาณ 8,000 บาท ต่อเดือน ผ่อนรถมอเตอร์ไซด์ 3,000 บาท ต่อเดือน

3. หนี้ค่าเล่าเรียนของบุตร

พนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการมีจำนวนครึ่งหนึ่งจะมีบุตร โดยจะจ่ายค่าเล่าเรียนของบุตร 4,000-5,000 บาท ต่อเดือน บุตรโดยมากมักอยู่ต่างจังหวัด ในการส่งเงินให้บุตรนั้น จะไม่ได้ส่งแค่บุตรอย่างเดียวแต่ต้องส่งเงินเมื่อคนที่ดูแลบุตรคือพ่อแม่ของตัวเองด้วย

4. ค่าโทรศัพท์

พนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการทุกคนมีค่าใช้จ่ายด้านค่าโทรศัพท์มือถือ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้โดยใช้โปรโมชั่นที่แตกต่างกันทั้งค่าโทรค่าอินเทอร์เน็ต แต่ทุกคนก็ต้องจ่ายค่าโทรศัพท์รายเดือนกันทุกคนไม่ต่ำกว่า 300-800 บาท ต่อเดือน

5. ค่าน้ำมันรถ/ค่าเดินทางไปทำงาน

กรณีขับรถมอเตอร์ไซด์ไปทำงานค่าน้ำมันเดือนละ 1,000 บาท ต่อเดือน ส่วนกรณีผู้ที่นั่งรถโดยสารประจำทางและรถตู้ไปทำงานค่าเดินทางตกเดือนละ 1,500 บาท ต่อเดือน

6. ค่าใช้จ่ายสิ่งของใช้ในครอบครัว

มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 3,000-4,000 บาท ต่อเดือน

7. ค่าอาหารและค่าเครื่องดื่มในวันหยุดงาน

พนักงานผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนต้องจ่ายค่าอาหารในวันหยุดเหมือนกันทุกคนโดยมีวันหยุด 8-12 วัน ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายประมาณ 300 บาท ต่อวัน คิดเป็น 2,400-3,600 บาท ต่อเดือน

8. ค่าเครื่องดื่มในวันทำงาน

พนักงานหลายรายให้ข้อมูลค่าใช้จ่ายค่าเครื่องดื่ม (โดยเฉพาะกาแฟสด) ในวันทำงาน พนักงานหลายรายใช้จ่ายระหว่าง 720 บาท ต่อเดือน บางราย 1,000-1,500 บาท ต่อเดือน

9. ค่าทำบุญ

พนักงานผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนต่างต้องการที่พึ่งทางใจเพื่อผ่อนคลายในชีวิตช่วงวันหยุด หรือเป็นการทำบุญเพื่อหวังผลว่าจะได้มีโชคถูกหวยใต้ดินและสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยพนักงานเหล่านี้จะทำบุญและถวายสังฆทานทุกวันพระ เดือนละประมาณ 300-500 บาท ต่อเดือน

10. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงโชค

พนักงานผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงโชคทั้งหวยใต้ดินโดยเฉลี่ยต่อคนประมาณ 1,000-2,000 บาท ต่อเดือน และซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยเฉลี่ยต่อคนประมาณ 2-10 ใบ ต่อเดือน นอกจากพนักงานรายหนึ่งในสามยังมักมีการเล่นการพนันฟุตบอลเป็นประจำอีกด้วย โดยเฉลี่ยต่อคนประมาณ 400 บาท ต่อเดือน

11. ค่าใช้จ่ายเพื่อการชำระหนี้บัตรเครดิตและหนี้นอกระบบ

พนักงานผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมีหนี้บัตรเครดิตไม่ต่ำกว่า 2 ใบ และพนักงานเกินครึ่ง (15 คน จาก 31 คน) มีการกู้ยืมหนี้นอกระบบดอกเบี้ยร้อยละ 5, 10, 15 ต่อเดือน

12. ค่าชำระคืนสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

พนักงานส่วนใหญ่ (25 คนจาก 31 คน) มีการกู้ยืมสหกรณ์เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ต้องชำระค่างวดสหกรณ์ทุกเดือน 2,500 บาท ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

13. รายจ่ายเพื่อการออม

พนักงานส่วนใหญ่ (25 คนจาก 31 คน) มีรายจ่ายที่ถูกหักเป็นการออม โดยการฝากเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์และหุ้นสหกรณ์ 2,000 บาท กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 360 บาท นอกจากนี้มีพนักงาน 8 รายที่เล่นแชร์

วิเคราะห์หนี้สินของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ

แม้ว่าในแง่หนึ่ง พนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการถือได้ว่า มีรายได้ค่อนข้างดี แต่อย่างไรก็ตาม ครึ่งหนึ่ง (16 คนจาก 31 คน) รายงานว่า มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ต่อเดือน ในภาพรวมแล้ว ทั้งหมด หรือทุกคนเป็นหนี้ บุคคลหนึ่งๆ อาจมีหนี้มาจากหลายสาเหตุแต่การจำแนก พิจารณาจากสาเหตุที่เป็นหลัก สามารถจำแนกสาเหตุหลักของการเป็นหนี้สินได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ หนี้ที่เกิดจากความผันผวน อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัว หนี้อันเกิดจากการนำเงินไปลงทุนทางธุรกิจของคู่ชีวิต หนี้จากความฟุ่มเฟือย การพนัน การเสี่ยงโชคหรือตีมแอลกอฮอล์ หนี้ที่เกิดจากการซื้อของแบบผ่อนเกินตัว หนี้ที่เกิดจากการมีรายจ่ายในครอบครัวมากที่ถือว่าสมเหตุผลโดยที่ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว

พนักงานส่วนใหญ่ที่เป็นหนี้ให้เหตุผลว่าเพราะความจำเป็น (เช่น ค่าใช้จ่ายการศึกษาของบุตร ค่าผ่อนบ้าน รถ) ผู้ศึกษามีความโน้มเอียงพิจารณาว่าหนี้ในส่วนนี้เป็นหนี้ที่มีเหตุผล (การพิจารณาเช่นนี้ตรงกับกรประเมินของผู้ให้สัมภาษณ์)

พนักงาน 12 คน รายงานถึงสาเหตุหลัก หนี้ที่เกิดจากความผันผวนอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัว หนี้ดังกล่าวนับเป็นปัจจัยความผันผวน ไม่แน่นอนของชีวิตที่คาดการณ์ไม่ได้ นอกจากนี้มี 3 คน รายงานหนี้ที่เกิดจากการนำเงินไปลงทุนทางธุรกิจของคู่ชีวิต มี 7 คน ระบุว่าสาเหตุหนี้ที่เกิดจากความฟุ่มเฟือย การพนัน การเสี่ยงโชค หรือตีมแอลกอฮอล์ มี 3 คน สามารถวิเคราะห์ได้ว่าหนี้ที่เกิดจากการซื้อของแบบเงินผ่อนเกินตัว หนี้ที่เกิดจากความฟุ่มเฟือย การพนัน การเสี่ยงโชค หรือตีมแอลกอฮอล์ และหนี้ที่เกิดจากการซื้อของแบบเงินผ่อนเกินตัว อาจถือว่าเป็นหนี้ที่ขาดความจำเป็น หรือมีเหตุผลที่ดี และมี 6 คน วิเคราะห์ได้ว่า หนี้ที่เกิดจากการมีรายจ่ายในครอบครัวมากที่ถือว่าเป็นรายจ่ายที่สมเหตุผลโดยที่ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ไม่ว่าในกรณีใดๆ ก็ตาม การมีหนี้ นำมาสู่ความทุกข์ใจไม่น้อย โดยเฉพาะหากต้องถูกติดตามทวงหนี้

อนึ่ง หากพิจารณาอย่างกว้างๆ ในแง่หนี้ที่มีเหตุผลหรือความจำเป็นกับหนี้ที่ไม่มีเหตุผลหรือไม่มี ความจำเป็นนั้น ในการวิเคราะห์ ตามความจริงช่วงชีวิตของปัจเจกบุคคลมีความซับซ้อนและซ้อนทับ ระหว่างการมีเหตุผล/จำเป็นและไม่มีเหตุผล/ไม่จำเป็น ขอเริ่มจากนำเสนอกรณีการเขียนเรื่องเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่ง

การเกิดหนี้สินของนายแก้ว

นายแก้วมาจากต่างจังหวัด เริ่มชีวิตทำงานครั้งแรกใน พ.ศ. 2533 ด้วยการเป็นพนักงานขายของเด็กเล่นในห้างสรรพสินค้า ได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน วันละ 165-170 บาท อาศัยเป็นเด็กวัด ในวัดแห่งหนึ่ง ย่านฝั่งธนบุรี ตื่นเช้ามาต้องเดินตามหลวงพี่ที่ไปบิณฑบาตทุกวัน ได้กินอาหารมื้อเช้าฟรีก่อนไปทำงาน ในช่วงระหว่างที่ทำงานเมื่อถึงสิ้นเดือนเมื่อได้รับเงินเดือนจะไปเที่ยวสถานที่บันเทิงเป็นประจำ ไปเต้น (ไม่กินเหล้า ไม่กินเบียร์) ในหนึ่งเดือนจะไปเที่ยวประมาณ 2-3 ครั้งต่อเดือน พอไปเที่ยวบ่อยเงินก็ไม่พอใช้ จึงยืมเงินหลวงพี่ 4,000 บาท ซึ่งเป็นหนี้ก้อนแรก ต่อมาไม่นานมีเหตุการณ์สำคัญคือ หลวงพี่และพระอาจารย์ประสบอุบัติเหตุ พระอาจารย์มรณภาพทันที หลวงพี่ก็ต้องย้ายไปต่างจังหวัด นายแก้วต้องออกจากเด็กวัด มาเช่าบ้านอยู่กับเพื่อนๆ รวมแล้วใช้ชีวิตเป็นเด็กวัดอยู่ 3 ปี

ในปี พ.ศ. 2537 นายแก้วได้ไปสมัครงานที่โรงแรมแห่งหนึ่งย่านใจกลางเมือง ในแผนกแม่บ้าน ได้รับเงินเดือนครั้งแรก 3,990 บาท บวกส่วนแบ่งค่าบริการ (Service charge) เป็นเงิน 6,000 บาท นายแก้วรู้สึกดีใจมาก มีความสุข ในช่วงที่ทำงานก็ชอบไปเที่ยวสถานที่บันเทิง (ไม่กินเหล้า ไม่กินเบียร์) ชอบซื้อเสื้อผ้ายี่ห้อดังในห้างเป็นประจำ เมื่อทำงานได้ประมาณ 5 ปี ไปเช่าพื้นที่ขายของในห้าง โดยหุ้นกับเพื่อน โดยต้องไปยืมเงินเพื่อนในที่ทำงานมา 30,000 บาท รวมกับเพื่อนเป็น 60,000 บาท เพื่อนเป็นคนขาย กลางวันนายแก้วก็ทำงานโรงแรมตามปกติ เมื่อเลิกงานก็จะไปช่วยเพื่อนขาย ขายได้ประมาณ 5 เดือนไปไม่รอด ขาดทุน เลิกเช่าเลิกขาย จึงทำให้เป็นหนี้ก้อนนี้ แต่ก็สามารถใช้หนี้เพื่อนจนหมด

ต่อมาใน พ.ศ. 2543 มีเพื่อนร่วมงานผู้หญิงมาจีบ จึงตกลงมาอยู่ด้วยกัน แต่ไม่มีการแต่งงานหรือผูกข้อมือแต่อย่างใด ในระหว่างที่อยู่ด้วยกันชอบไปเที่ยว ชอบซื้อเสื้อผ้าราคาแพงๆ ในห้างเป็นประจำ ไม่เคยคิดถึงเงิน คิดแค่จะขอให้ชีวิตมีความสุขไปวันๆเท่านั้น อยู่มาวันหนึ่งในปี พ.ศ. 2544 นายแก้วได้เดินผ่านแผงขายหนังสือเห็นหนังสือ “บ้านและที่ดิน” ในใจคิดขึ้นมาว่าอยากมีบ้าน จึงซื้อหนังสือเล่มนั้นมา และเปิดหาบ้านและคอนโด จะเลือกซื้อบ้านก็มีแต่ไกลๆ ในวันรุ่งขึ้นจึงตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมือสอง ใกล้สี่แยกสะพานควาย ไปวางมัดจำบวกค่าจอง 15,000 บาท และทำเรื่องกู้ร่วมกัน 650,000 บาท เกิดเป็นหนี้ก้อนโตเป็นครั้งแรกนายแก้วสามารถชำระค่างวดบ้านได้ตรงตามเวลา ถือว่าเป็นลูกค้าที่ดีของธนาคาร เป็นระยะเวลาได้ 3 ปี

ต่อมาวันหนึ่งใน พ.ศ. 2548 ในขณะที่เดินเล่นในห้างสรรพสินค้า ไปเจอศูนย์รถยนต์ พนักงานขายยื่นโบว์ชัวร์ให้และเรียกเข้าไปดูรถ คุยกันได้สักพัก นายแก้วก็ตัดสินใจซื้อทันที ทั้งที่ไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะซื้อรถ และก็ขับรถไม่เป็นด้วย จึงทำเรื่องจองรถไว้ ด้วยความอยากได้ ต่อจากนั้นจึงไปทำเรื่องขอกู้เงินเพิ่มจากธนาคารโดยการเอาคอนโดไปรีไฟแนนซ์ กู้เพื่อตกแต่งคอนโด แต่ที่จริงนำเงินมาดาวน์รถ จำนวน 200,000 บาท บวกกับถอนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพด้วย รวมกัน 2 คน ใช้เงินดาวน์รถ 50% ราคา 630,000 และได้รับมาหัดขับในครั้งแรกและก็สามารถขับรถได้ หลังจากซื้อรถมาไม่มีประโยชน์อะไรเลย ขับพาเพื่อนไปเที่ยว และเที่ยวบ่อยมาก ต้องเสียค่าซ่อมบำรุงรถตามระยะเวลาการขับตามที่ศูนย์รถกำหนดไว้ ดังนั้นทั้งค่าส่งบ้านและค่าส่งรถค่าซ่อมบำรุงค่าไปเที่ยว จึงทำให้เงินไม่พอ นายแก้วจึงทำบัตรเครดิต 2 ใบๆ ละ 20,000 บาท จึงเป็นหนี้เพิ่มอีก

ต่อมา ใน พ.ศ. 2550 แฟนตกงาน และมีปัญหาทางการส่งบ้านและรถ ทะเลาะกันบ่อยขึ้น ในช่วงที่ทะเลาะกันนั้น นายแก้วเล่าว่า เป็นความบังเอิญที่ดีสำหรับเขา เพราะความลับที่แฟนปิดเขา

มานานมากคือ แฟนมีลูกมาแล้วสองคน เหตุการณ์มาเปิดเมื่อลูกสาวของแฟนอ้อมท้องมาขอเงิน เพื่อไปทำคลอด นายแก้วจึงตัดสินใจขอบอกเล็กกับแฟน และในระหว่าง พ.ศ. 2550-2552 เขาหยุดส่งค่าบ้านเป็นช่วงเวลาที่ทะเลาะกันกับแฟนมากและในที่สุดก็เลิกพูดคุยกัน แต่ก็ยังอยู่ห้องเดียวกัน นายแก้วทำงานรอกกลางคืน นอนกลางวัน ส่วนอดีตแฟนทำงานกะกลางวัน นอนกลางคืน หากวันไหนที่เขาหยุดงาน ก็จะนอนในรถและไปกินข้าวที่โรงแรม ซึ่งในระหว่างนี้ค่าบ้านไม่ได้ส่งเป็นเวลา 3 ปี ดอกเบี้ยรวมเป็นแสน มีใบทวงหนี้มาทุกเดือน เขานั่งคิดและหาทางออกก็หาทางออกไม่เจอ เสียตายคอนโดที่จะถูกยึดหรือขายทอดตลาด จึงเดินเข้าไปที่ธนาคารเพื่อขอคำแนะนำจากพนักงาน โดยถามว่า “ผมเสียตายคอนโดห้องนี้ ผมจะทำอย่างไรได้บ้าง เพราะผมขาดส่งมา 3 ปีแล้ว” (ซึ่งแฟนของเขาจะอยู่จนกว่าจะถูกยึดหรือขายทอดตลาดจึงจะออกจากคอนโดหลังนี้) เจ้าหน้าที่ธนาคารแนะนำว่า “ให้หาคคนมาซื้อหรือหน้าม้าโดยคิดราคาซื้อและยอดที่ค้างหักลบให้เหลือส่วนต่างและนำเงินมาแบ่งกัน เมื่อทำตรงนี้เสร็จขายอ้อมย้ายออก ให้คุณมาทำเรื่องประนอมหนี้ ส่งค่างวดถูกลง” หลังจากนั้นธนาคารแจ้งยอดซื้อขายเป็นตัวเลขให้เห็น โดยแบ่งส่วนต่างแล้ว แบ่งกันได้คนละ 30,000 บาท อดีตแฟนยอมย้ายออกจากคอนโดในปลาย พ.ศ. 2552 ในขณะที่นายแก้วต้องเอารถไปรีไฟแนนซ์ในราคา 380,000 บาท แบ่งกันคนละ 140,000 บาท เขาจึงทำเรื่องรีไฟแนนซ์รถ จำนวน 200,000 บาท และให้แฟนไป 140,000 บาท และแยกทางกันตัวเขาได้ 60,000 บาท และนำเงินจำนวนนี้ไปประนอมหนี้ค่าคอนโดกับธนาคาร 40,000 บาท และเริ่มส่งค่างวดบ้านในต้นปี พ.ศ. 2553 ถึง 2557 แต่ในระหว่างนั้นหนี้บัตรเครดิตก็ไม่ได้ชำระส่งแต่ค่างวดรถ พอมาในระหว่างพ.ศ. 2558-2559 นายแก้วไม่สามารถส่งค่าผ่อนชำระคอนโดได้อีก หยุดไป 2 ปีดอกเบี้ยยบ้านเพิ่มเป็นแสนอีก

ต่อมาในปลายปี พ.ศ. 2559 เขามาขอทำประนอมหนี้กับธนาคารอีกครั้งเป็นครั้งที่สาม แต่ไม่มีเงินก้อนมาจึงขอความเห็นใจจากธนาคารว่าพอจะช่วยให้ทำสัญญาการประนอมหนี้โดยไม่ต้องจ่ายเงินก้อนได้หรือไม่โดยขอเพียงได้เข้ามาอยู่ในระบบของธนาคารและจ่ายค่างวดขั้นต่ำทางเจ้าหน้าที่ธนาคารซึ่งเป็นคนคู่มืออาวุโสให้เขาทำเรื่องประนอมหนี้ได้ (โดยที่ก่อนหน้านี้ประนอมสองอาทิตย์ เขาเคยมาขอประนอมหนี้ แต่เจอเจ้าหน้าที่พนักงานที่ยังสาวอยู่ บอกแค่ต้องมีเงินก้อนมา 60,000 บาท ถึงจะประนอมหนี้ได้)

นายแก้วยังเล่าว่าทุกครั้งที่เขามีปัญหาทางการเงินระหว่างการต้องตัดสินใจส่งรถกับส่งบ้าน เขาเลือกส่งค่างวดรถให้ได้ก่อน เพราะถือว่ารถเป็นสิ่งที่ช่วยเขาหารายได้ ซึ่งเวลานั้นเขาได้นำรถใช้บรรทุกทุกขวด กระจาดขายไปขายเป็นรายได้เสริมด้วย

ล่าสุดนายแก้วกู้เงินนอกระบบมา 50,000 บาท ร้อยละ 10 คิดเป็นเงินจ่ายค่าดอกเบี้ยเดือนละ 5,000 บาท เขายังตั้งใจว่า เมื่อผ่อนชำระเงินค่างวดรถหมด จะได้มาจ่ายหนี้บัตรเครดิตต่อไป ซึ่งเขาเชื่อว่า ในระยะต่อไป สามารถแก้ปัญหาหนี้สินที่มีอยู่ได้จบสิ้น

เรื่องของนายแก้ว ผู้ศึกษาประเมินเช่นเดียวกับเขาคือ ในช่วงตัดสินใจกู้ซื้อคอนโดก็มีเหตุผล แต่เหตุการณ์ชีวิตผกผันเพราะการที่คู่ครองตกงานและเกิดเรื่องที่ทำให้หมดความไว้วางใจคู่ครองเมื่อทราบข้อมูลที่ไม่เคยล่วงรู้มาก่อน การซื้อรถในช่วงแรก ชัดเจนว่าเป็นการตัดสินใจที่ขาดเหตุผล เน้นการตอบสนองอารมณ์เฉพาะหน้าโดยขาดความรู้เกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมา ระยะเวลาหลัง นายแก้วปรับการใช้รถมาเพื่อการหารายได้เสริมซึ่งการกระทำนี้ถือได้ว่ามีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์

เรื่องของนายแก้วสะท้อนลักษณะผสมผสานของหลายปัจจัยซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏแก่ผู้ให้สัมภาษณ์คนอื่นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในการแบ่งสาเหตุหลักของการเป็นหนี้ยึดจากการประเมินโดยรวมของหนี้ที่มีนัยสำคัญหรือมีผลกระทบสูง กรณีนายแก้ว ถ้าจะจัดว่าอยู่ในสาเหตุใดเป็นหลัก ผู้ศึกษายังคงจะจัดอยู่ในสาเหตุการเป็นหนี้อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์กับคู่ครองที่เกิดความผันผวนลำดับต่อไปจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของพนักงานโรงแรมระดับปฏิบัติการ 31 คน

หนี้ที่เกิดจากความผันผวนอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความผันผวนในชีวิตนี้ ได้แก่ กรณีผู้เป็นสามีมีภรรยาสองคน กรณีเลิกความสัมพันธ์ กรณีการมีรายได้ไม่พอใช้ เนื่องจากคู่ชีวิตหารายได้ไม่ได้แน่นอน หรือติดการพนัน กรณีคู่ชีวิตป่วย/เสียชีวิต ความผันผวนนี้มีผลทำให้ต้องรับภาระหนี้เพียงคนเดียว หรือแบกรับภาระค่าใช้จ่ายคนเดียวไม่ไหว จึงต้องก่อหนี้ขึ้นตั้งข้อมูลสัมภาษณ์ดังนี้

กรณีผู้เป็นสามีมีภรรยาสองคน

“เมื่อดิฉันทำงานได้ประมาณ 5 ปี ก็มีแฟนและช่วยกันทำมาหา จนมีลูกด้วยกัน 2 คน แต่หลังจากนั้น พฤติกรรมแฟนเปลี่ยนไป ผิดสังเกตจากการที่เงินที่เคยช่วยเหลือกลับให้น้อยลง จนจับได้ว่าแฟนมีผู้หญิงอีกคนด้วยจึงทำให้มีปัญหาเรื่องเงินที่ใช้ในการเลี้ยงดูลูก เพราะแฟนต้องแบ่งเงินเลี้ยงสองครอบครัว จากนั้นดิฉันได้ทำการกู้เงินจากสถาบันการเงินมาใช้ที่บ้านเพราะอยากมีบ้านของตัวเอง แต่ก็ไม่พอใช้อีก จึงกู้เงินนอกระบบทำให้เป็นหนี้ตลอดมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6)

“เดิมผมอยู่ต่างจังหวัดแต่งงานมีลูก 1 คน เมื่อค่าใช้จ่ายในครอบครัวที่ต่างจังหวัดไม่เพียงพอ จึงเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ต่อมาได้ซื้อบ้านเอื้ออาทรไว้เพื่อลูกและเมียจะได้มีที่พักอย่างสะดวกเวลามากรุงเทพฯ แต่ในขณะที่ทำงานอยู่มีผู้หญิงมาชอบ และต่อมาตัดสินใจอยู่กับด้วยกันและมีลูกด้วยกัน 1 คน ทำให้มีภาระเพิ่มขึ้น ต้องเลี้ยงดูเมียคนใหม่และลูก และต้องแบ่งเงินส่งให้เมียและลูกที่อยู่ในต่างจังหวัดด้วย จึงทำบัตรเครดิต 3 ใบ และกู้เงินนอกระบบมาใช้อีก จนเป็นหนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 16)

กรณีเลิกความสัมพันธ์ ได้แก่

“ก่อนหน้าดิฉันมีแฟนในที่ทำงานอยู่ด้วยกันโดยที่ไม่ได้แต่งงาน เขามีลูกติดด้วย เงินเดือนที่ได้อีกก็ช่วยกันออกค่าใช้จ่าย ส่วนแฟนก็จะส่งเงินส่วนหนึ่งให้กับลูกของแฟนเก่า เมื่ออยู่ด้วยกัน 10 กว่าปี จึงไปดาวนักรมมือสองมาขับเป็นชื่อของแฟน โดยตัวฉันเป็นคนค้าประกันแฟนเป็นคนส่งค่างวดรถ แต่แฟนส่งจริงได้แค่ 3 งวดแรกเท่านั้น เพราะไปติดหนี้พนันบอลเจ้าหนี้จึงยึดรถไปด้วยการโอนลอยให้เจ้าหนี้ แต่ค่างวดรถยังไม่หมดก็ต้องส่ง แฟนไม่ยอมส่งต่อเพราะไม่มีเงิน ตัวฉันในฐานะผู้ค้าประกันจึงต้องส่งแทน หลังจากนั้นเลยแยกทางกัน ซึ่งทุกวันนี้ยังรับใช้หนี้อยู่โดยที่ตัวเองไม่ได้ก่อคิดเสียว่าเป็นเวรกรรมตอนนี้กรมบังคับคดีได้ดำเนินการหักเงินเดือนเพื่อใช้หนี้เดือนละ 5,000 บาท” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ซึ่งเรื่องราวของเธอ ก่อนหน้ามีแฟน ก็เคยมีหนี้จากการที่เป็นคนฟุ่มเฟือย ติดหรู ชอบเสื้อผ้ายี่ห้อดัง แต่หนี้ที่มีนัยสำคัญในปัจจุบันคือหนี้ที่เกิดจากแฟน ที่เลิกกันไป พร้อมกับตนเองต้องแบกรับภาระหนี้ ในการศึกษาจึงจัดสาเหตุหลักของการเป็นหนี้ในส่วนการเลิกความสัมพันธ์

“ฉันมีลูกกบอดีตสามี 1 คน แต่แล้วความที่เขาเป็นคนเจ้าชู้ ไปมีเมียคนใหม่ ฉันต้องเลี้ยงลูกคนเดียว และส่งเงินให้พ่อแม่ที่ต่างจังหวัดด้วย ส่งลูกเรียนตั้งแต่อนุบาลจนถึงมัธยมปลาย ตอนที่ยังอยู่ด้วยกันกับ

อดีตสามีได้นำเงินฉันไปลงทุนปลูกยางที่บ้านของเขา มีผลให้ฉันต้องเป็นหนี้คาราคาซังมาจนทุกวันนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11)

แม้ว่าการลงทุนที่ล้มเหลวในการปลูกยางเป็นสาเหตุของหนี้ แต่การที่หนี้นี้มาจากความสัมพันธ์ที่เลิกรา มิใช่ภาระหนี้ที่ร่วมกันแก้ตามครรลองชีวิตคู่ผู้ศึกษาจึงจัดสาเหตุหลักของหนี้ในสถานการณ์ความสัมพันธ์ ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มสาเหตุการลงทุนธุรกิจที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

อนึ่ง ในกรณีผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 11 นี้ ยิ่งเล่าว่า ลูกชายตนเกร เรียนไม่จบ ติดผู้หญิง ต้องไปนำเงินไปจ่ายค่าเสียหายให้ครอบครัวฝ่ายหญิง จนตนต้องทำบัตรเครดิตเพิ่มอีก 3 ใบ เพื่อนำเงินมาใช้หนี้ให้ลูกชายด้วย ในส่วนนี้ก็มียศสำคัญอยู่เช่นกัน ซึ่งในขั้นนี้ ยังคงเป็นข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่กล่าวโดยรวมๆ อาจรวมอยู่ในปัญหาความผันผวนที่เกิดจากผู้อื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นคนในครอบครัว (เป็นสามี เป็นลูก ฯลฯ)

“เดิมพี่ทำงานบริษัทเป็นเสมียน เงินเดือนไม่มาก เมื่อเงินไม่พอใช้จ่ายจึงมองหางานใหม่ จนมาได้เป็นงานโรงแรมในตำแหน่งพนักงานทำห้องแขก ในช่วงที่ทำงานใหม่ๆ เริ่มมีแฟนและมีลูกด้วยกัน 2 คน ต่างช่วยกันหาเงินส่งลูกเรียนจบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต่อมาเกิดปัญหาทะเลาะกับแฟน เพราะแฟนมีคนอื่น จึงเลิกกันไป หลังจากนั้น พี่ทำเรื่องกู้เงินธนาคารซื้อบ้านมือสองอยู่กับลูก ตัวเองต้องดูแลลูกและหลานพร้อมทั้งส่งค่างวดบ้านด้วยทำให้เงินหมุนไม่ทัน จึงไปทำบัตรเครดิต 3 ใบ เพื่อนำเงินจากบัตรเครดิตเอามาส่งค่างวดบ้าน ทำให้เป็นหนี้ระยะยาว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 17)

“ผมเข้ามาทำงานที่กรุงเทพฯ ทำงานโรงแรมและส่งตัวเองเรียนจนจบปริญญาตรี ในช่วงที่ทำงานมีแฟนเลยไปกู้เงินธนาคารเพื่อซื้อบ้านมือสองอยู่ด้วยกันในราคาหลักล้าน ต่อมาไม่ถูกกับแม่ยาย เพราะแม่ยายต้องการให้ลูกสาวแต่งงาน แต่ผมไม่สามารถหาเงินค่าสินสอดมาแต่งได้ เพราะต้องนำเงินที่ได้แต่ละเดือนมาส่งค่าบ้าน เมื่อแม่ยายกดดันมากๆ ให้เลิกกับลูกสาว ในที่สุดก็เลิกกัน ส่วนบ้านก็ยกให้เป็นของฝ่ายหญิง หลังชีวิตคู่จบลง ผมเครียด จึงหันไปกินเหล้า เที่ยว ไม่มีเงินเหลือ เป็นหนี้เรื่อยมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 24)

กรณีการมีรายได้ไม่พอใช้ เนื่องจากคู่ชีวิตไม่สามารถหารายได้เพียงพอ

“ค่าใช้จ่ายภายในบ้านฉันไม่เพียงพอ เพราะฉันมีรายได้เป็นหลัก ส่วนแฟนทำงานรับจ้างทั่วไป มีรายได้ที่ไม่แน่นอน บางวันก็มีงานบางวันก็ไม่มี ต่อมาฉันได้ไปทำบัตรเครดิต 3 ใบ และกู้เงินนอกระบบร้อยละ 10 มาเพื่อจะดาว์นรถกระบะไปทำธุรกิจ เพราะคิดว่าย่างแข็งแรงสามารถใช้หนี้ได้ ก็เลยเป็นที่มาของหนี้จนถึงทุกวันนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12)

“ผมมีแฟนเป็นคนลาว มีลูกสาว 1 คน แฟนไม่ได้ทำงานเลย เลี้ยงลูกอย่างเดียว ตอนที่เมียผมจะคลอดลูกต้องเตรียมเงินใช้จ่ายเยอะ จึงทำบัตรเครดิตกดเงินสดสำหรับใช้กรณีฉุกเฉิน ผ่อนสินค้าผ่อนรถ จากนั้นก็เป็นหนี้เรื่อยมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

กรณีคู่ชีวิตป่วย/เสียชีวิต

“เมื่อได้มาทำงานโรงแรม สามารถเก็บเงินได้มาก ก็เริ่มมีแฟน และได้แต่งงานกันในเวลาต่อมาจนมีลูกด้วยกัน 1 คน และตกลงยื่นกู้เพื่อขอซื้อบ้านเป็นของตัวเองโดยแฟนเป็นคนค้ำประกัน และต่อมาแฟนป่วยเป็นมะเร็ง โดยที่ไม่มีบัตรประกันสังคม เมื่อคำรักษาพยาบาลไม่พอจ่าย จึงทำบัตรเครดิต 5 ใบ แต่ก็สามารถจ่ายครบตามกำหนดด้วยการกดเงินจากบัตรหนึ่งไปจ่ายอีกบัตรหนึ่ง จนในที่สุดจ่ายไม่ทันเป็นหนี้จากการดูแลแฟนจนเมื่อแฟนเสียชีวิต ตัวเองก็ได้ไปกู้เงินนอกระบบร้อยละ 10 มาอีก แต่ไม่สามารถ

หมุนเงินได้ทันทีทั้งบัตรเครดิตและหนี้ในระบบทุกวันนี้ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้ลูกเรียนปริญญา บางครั้งจะได้เงินก้อนที่ได้จากการเสี่ยงโชคไปใช้หนี้ในระบบและบัตรเครดิต แต่ทุกวันนี้หนี้ก็ยังไม่หมดแต่ก็ถือได้ว่าหนี้ย่อยลง เป็นคนชอบการเสี่ยงโชคด้วยการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและเล่นหวยใต้ดินเป็นประจำ เพราะเป็นความหวังเดียวที่อาจจะได้เงินคราวละมากๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“ตอนนั้นฉันอายุ 17 แต่งงานมีลูก 2 คน หลังจากนั้นแฟนเสียชีวิต จึงเลี้ยงลูกตามลำพัง เป็นภาระที่หนักมาก จึงมาทำงานในกรุงเทพฯ รับจ้างทำความสะอาดคอนโดและหอพักทั่วไป ต่อมามีคนมาชวนให้ทำงานโรงแรม ก็ได้มาทำงานจนถึงทุกวันนี้ เพื่อส่งเงินให้ลูกคนโตเรียนจนจบถึงระดับปริญญาตรี เมื่อลูกคนโตเรียนจบ ก็ให้ช่วยส่งให้น้องเรียนต่อ ในระหว่างที่ส่งลูกคนโตเรียนนั้นต้องกู้เงินนอกระบบและบัตรเครดิต 1 ใบ ส่งลูกเรียน ทำให้เป็นหนี้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และทุกวันนี้ลูกชายคนโตยังช่วยหาเงินใช้หนี้ด้วย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14)

“ฉันเข้ามาทำงานที่กรุงเทพฯ ทำงานในโรงแรมเกี่ยวกับห้องพักแขก ส่งเงินให้พ่อแม่และพี่ๆ ที่อยู่ต่างจังหวัด ต่อมาพ่อแม่เสียชีวิต ฉันจึงต้องคอยเลี้ยงดูพี่ชายที่ไม่ได้ทำงานเนื่องจากขาไม่เดิน ทำงานได้สักพักหนึ่งก็มีแฟนและมีลูกด้วยกัน 1 คน ได้ทำเรื่องกู้ซื้อรถกระบะ ไม่กี่เดือนแฟนก็เสียชีวิต ต้องรับภาระส่งรถต่อคนเดียว พร้อมทั้งส่งลูกเรียนจนถึงระดับปริญญาตรี รวมทั้งส่งเงินให้พี่ชายใช้ทุกเดือนด้วย ส่วนตัวฉันเองก็เป็นคนที่ชอบเล่นหวยมาก ทำให้เงินไม่พอใช้จ่าย จึงใช้วิธีทำบัตรเครดิต 4 ใบ เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายหมุนเวียน ตั้งแต่นั้นมาก็เป็นหนี้มาตลอด” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20 แม้จะชอบเล่นหวยมาก แต่หนี้หลักๆ มาจากผลจากการที่สามีเสียชีวิต

หนี้ที่เกิดจากการนำเงินไปลงทุนทางธุรกิจของคู่ชีวิต

พนักงาน 3 คนจาก 31 คน (ร้อยละ 9.68) รายงานปัญหาการเป็นหนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 พยายามลงทุนการค้าให้กับภรรยา ในขณะที่เดียวกันก็กู้เพื่อการลงทุนให้พ่อแม่ของตนซึ่งทำเกษตรกรรมด้วย

“ผมลงทุนให้แฟนค้าขาย แต่การค้าไปได้ไม่ตึก รายได้เข้ามาไม่แน่นอน มีกำไรบ้าง ขาดทุนบ้าง พออยู่ได้นอกจากต้องดูแลพ่อแม่ตัวเองแล้ว ยังต้องดูแลพ่อแม่แฟนด้วย รายจ่ายที่จะต้องจ่ายคือค่าเช่าบ้าน ค่าผ่อนรถ และค่ารายเดือนโทรศัพท์ เป็นค่าใช้จ่ายที่หนัก รวมทั้งเป็นหนี้บัตรเครดิตหลายใบ ที่เคยกู้มาให้พ่อแม่ใช้กับการเกษตร กู้มาใช้เป็นเงินดาวน์รถเพราะความอยากมีไว้ใช้กลับไปเยี่ยมพ่อแม่ในต่างจังหวัด และกู้เงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันด้วย และตอนนี้ไม่สามารถใช้หนี้บัตรเครดิตได้ มีหนี้สินจากบัตรเครดิตจำนวน 5 ใบ ใบละมากกว่า 100,000 บาท ปัจจุบันไม่สามารถชำระค่าบัตรเครดิตได้แล้ว เพราะมีดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก มีใบทวงหนี้และหมายศาลส่งมาให้อย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“เริ่มจากพี่และสามีคิดว่าหาเงินเป็นลูกจ้างเขาทั้งสองคนจะไม่พอการสร้างฐานะ สามีเลยออกจากงานไปเปิดร้านขายกาแฟ แต่พอดีเศรษฐกิจไม่ดี การค้าขายไปไม่ได้ดี ก็กลายเป็นหนี้เพิ่มอีก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“ฉันได้ลาออกจากงานไปขายกล้วยเดี่ยว เพราะอยากจะมีอาชีพเป็นของตัวเอง แต่แฟนก็ทำงานอยู่เพื่อให้มีรายได้ที่มั่นคง แต่ปรากฏว่าการค้าขายไปได้ไม่ดี ขายอยู่ประมาณ 1 ปี ค่าเช่าสถานที่เพิ่มราคาขึ้น จึงไม่สามารถจ่ายค่าเช่าได้อีก ต้องเลิกขายไป ฉันยังเคยเก็บเงินได้มากในการทำงานที่นี้ แต่เมื่อมีเงิน ได้หันไปลงทุนทางด้านการเล่นแชร์ และเอาเงินไปปล่อยเงินกู้ดอกเบี่ยร้อยละ 10 ต่อเดือน ในช่วง 2-3 เดือนแรกลูกหนี้ใช้ดอกและต้นอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีเงินจึงทำเรื่องกู้ธนาคารเพื่อซื้อบ้าน เพราะได้

เงินจากดอกเบี้ยและมีเงินเดือนประจำด้วย เมื่อครบหนึ่งปี ปรากฏลูกหนี้หนีหายไป เลยไม่ได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยคืน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

ปัญหาหนักขึ้นเมื่อมีปัญหาอื่นสมทบเข้ามา ดังเช่นในกรณีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 เล่าต่อว่า “พ่อก็ไม่สบายเงินที่มีอยู่ก็ต้องนำไปเป็นค่าใช้จ่ายให้พ่อ เมื่อมีปัญหาเข้ามาจึงทำบัตรเครดิตกดเงินสดไปผ่อนบ้าน แต่ก็ไม่สามารถส่งค่าบ้านไหว บ้านโดนยึดและเป็นหนี้บัตรเครดิต เลยหันมากู้เงินนอกระบบ และเสี่ยงโชคจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและเล่นหวยใต้ดิน ทางพนันบอล จึงทำให้เป็นหนี้จนถึงทุกวันนี้”

หนี้ที่เกิดจากความฟุ่มเฟือย การพนัน การเสี่ยงโชค หรือดื่มแอลกอฮอล์

การศึกษาที่พบอยู่ 7 รายที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้

“ฉันแต่งงานกับแฟน มีความสุขและมีบุตรด้วยกัน 3 คน จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ต้องจ้างคนเลี้ยงลูก ซึ่งรายได้ฉันกับแฟนรวมกันสามารถเลี้ยงลูกได้ แต่ด้วยความจำเป็นจึงไปซื้อคอนโดเพื่อความสะดวกสบายของลูก และความมั่นคงของครอบครัวว่าต้องมีที่อยู่ถาวร จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ได้ทำบัตรเครดิตเพื่อนำไปใช้จ่ายในครอบครัวและส่งค่างวดคอนโดด้วย เพราะเป็นช่วงที่ทำงานหนักมาก ส่วนแฟนไปติดหนี้พนันบอลโดนเจ้าหนี้ตามทวงมากๆ ในที่สุดจึงต้องขายคอนโดเพื่อใช้หนี้ แล้วไปเช่าห้องอยู่แทน แต่แฟนก็ยังแอบไปเล่นพนันบอลอยู่เหมือนเดิม แต่ครั้งนี้แฟนได้เงินจากพนันบอลหลายแสนบาทเลยไปซื้อบ้านมือสอง แต่พอส่งได้สักพักก็มีปัญหาด้านการเงินอีก เนื่องจากส่งลูกเรียนทั้งสองคนต้องนำเงินไปจ่ายค่าเทอมแทน พอลูกคนโตเรียนจบมีงานทำจึงได้ไปติดต่อธนาคารเพื่อยื่นเรื่องการประนอมหนี้บ้าน ขอส่งค่างวดบ้านต่อจนถึงทุกวันนี้ ส่วนแฟน พักหลังก็เล่นการพนันน้อยลง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

กรณีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ตัวเธอไม่ใช่คนเล่นการพนัน แต่ผลกระทบที่ทำให้เกิดหนี้ที่สำคัญมาจากการเล่นพนันของสามี นัยสำคัญของเหตุการณ์เป็นหนี้คือการพนัน แม้จะไม่ใช่ตัวผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ก่อขึ้นก็ตาม

“ผมยังไม่มีครอบครัวอยู่ตัวคนเดียว ทำงานโรงแรม คิดว่ารายได้ดีมากจึงชอบไปเที่ยว ตกปลา แต่งรถ เล่นสกีเกอร์ และแทงพนันบอล หลังจากนั้นหันมาทำบัตรเครดิตและกู้เงินนอกระบบมาใช้ จึงทำให้เป็นหนี้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13)

“เราชอบกินเหล้า ส่งเงินให้พ่อแม่ทุกเดือนด้วย และก็ชอบเล่นพนันบอลที่ละเยอะๆ จะเสียมากกว่าได้ แต่เนื่องจากอยู่ตัวคนเดียวไม่มีครอบครัวจึงทำให้ใช้เงินโดยไม่ได้คิด จากการกินเหล้าหนักๆ และเล่นพนันบอล จึงได้หันไปทำบัตรเครดิต 3 ใบ เป็นผลของการเป็นหนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15)

“ผมส่วนตัวเป็นคนชอบกิน ชอบเที่ยว ชอบเล่นการพนัน แทงบอล เล่นไพ่ ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับแฟน จึงได้เลิกรากันไป เมื่อเที่ยวและเล่นมากๆ เงินก็ไม่พอใช้จ่าย จึงไปทำบัตรเครดิตกดเงินสดมาใช้ ส่งไม่ไหวจึงหันไปกู้เงินนอกระบบ แต่ก็ไม่สามารถส่งได้ทั้งบัตรเครดิตและหนี้นอกระบบ มีเจ้าหนี้นอกระบบมาทวงและโดนข่มขู่อยู่บ่อยครั้งต้องคอยหลบซ่อนจึงแฉ่ใจความไว้เพื่อป้องกันความปลอดภัยของตนเอง นี่คือนิสัยของการเป็นหนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18 นี้ การเลิกรามีไม่ใช่สาเหตุของการเป็นหนี้ แต่การพนันเป็นสาเหตุของการเป็นหนี้และทำให้คู่ต้องขอเลิกรากัน การศึกษานี้จึงไม่ได้จัดข้อมูลไว้ในส่วนของการเลิกรากัน “ชอบกินเหล้า และ

เล่นพนันฟุตบอล เงินไม่พอใช้จ่าย จึงทำบัตรเครดิต 2 ใบ และกู้หนี้ยืมสินนอกระบบ เพื่อมาใช้หนี้เหล่านี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 22)

“ชีวิตส่วนตัวผมเป็นคนชอบกินชอบเที่ยวมาก เช่น เที่ยวผับบาร์ ร้านอาหาร เปลี่ยนผู้หญิงบ่อย ติดหรู เช่าหอพักแพงๆอยู่ เป็นคนเจ้าชู้ เป็นหนี้ บัตรเครดิต ผ่อนรถ เพื่อใช้เที่ยว ตอนที่เงินเดือนออก หมุนหนี้ไม่ทันบวกกับอายุมากขึ้นด้วย ทุกวันนี้ยังไม่มีครอบครัว ทำงานใช้หนี้ไปเรื่อยๆ ยังไม่หมดหนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 25)

“ฉันมีลูกคนเดียวหย่าร้างกับสามีแล้ว เป็นคนชอบกิน ชอบเที่ยว ออกแนวเจ้าชู้ ชอบเล่นหวย เป็นเจ้ามือหวยด้วย ทำบัตรเครดิตด้วยความหุนหัน รูดชื่อของ ชอบผ่อนสินค้า มีความสุขกับการใช้บัตร เป็นคนใจอ่อนกู้เงินจากบัตรเครดิตมาให้เพื่อนยืม 30,000 บาท เพราะเห็นว่าเพื่อนเดือดร้อน แต่เพื่อนก็หนีไปไม่ยอมจ่าย ต้องรับใช้หนี้แทนเพื่อนบวกกับหนี้ของตัวเองด้วย พอบ่อยครั้งก็กลายเป็นหนี้ก้อนโตจนถึงทุกวันนี้ เพราะการที่คิดว่าจะต้องใช้ชีวิตให้คุ้มค่าง่อนตาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 26)

หนี้ที่เกิดจากการซื้อของแบบผ่อนเกินตัว

การศึกษากลัพบพบเป็นเพียงส่วนน้อยคือมี 3 ราย สาเหตุการเป็นหนี้จากการผ่อนที่เกินตัว อาจนับเป็นการวางแผนการเงินที่สุ่มเสี่ยงเกินไปหรือขาดความรอบคอบในทางการเงิน ดังกรณีดังนี้

“ผมทำงานเป็นรักษาความปลอดภัย ของไนโรงแรม มีลูกด้วยกัน 2 คน เมื่อทำงานได้สักระยะหนึ่ง ก็ทำเรื่องกู้ซื้อบ้าน ซื้อรถกระบะและส่วนตัวผมยังชอบกินเบียร์ เล่นหวย ต่อมาค่าใช้จ่ายมากขึ้น จึงหันไปทำบัตรเครดิต จึงทำให้เป็นสาเหตุของหนี้สิน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 23)

“ผมทำงานไนโรงแรมตำแหน่งแม่บ้าน ทำงานมากกว่า 20 ปี เลิกกันกับแฟนแล้ว แต่ไม่มีลูก อยู่ตัวคนเดียว ผ่อนรถมอเตอร์ไซด์และรถกระบะในเวลาเดียวกัน เมื่อผ่อนหมดก็นำรถเก่าไปเปลี่ยนรถคันใหม่ทั้งรถมอเตอร์ไซด์และรถกระบะ ทำให้เป็นหนี้ระยะยาวไม่รู้จักจบสิ้น ทำบัตรเครดิต 1 ใบ ไว้สำหรับฉุกเฉินส่วนตัวชอบขับรถเล่นท่องเที่ยว มีการเสี่ยงโชคบ่อย สลากกินแบ่งรัฐบาลและหวยใต้ดิน (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 28)

กรณีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 28 การเลิกกับแฟน ไม่ได้เป็นสาเหตุของการเป็นหนี้

“ตัวเองทำงานโรงแรมแผนกดอกไม้มากกว่า 20 ปี มีแฟนคนแรกมีลูก 1 คน เมื่อเลิกกันไป ก็มีแฟนใหม่มีลูกด้วยกันอีก 1 คน และต่อมาก็เลิกกับแฟนอีก แล้วก็มีแฟนใหม่คนที่ 3 มีลูกอีก 1 คน ในที่สุดก็เลิกกันอีกเช่นกัน ส่วนลูกทั้ง 3 คนนั้น ตัวเองเป็นคนดูแลทั้งหมด หลังจากนั้นก็ได้ซื้อรถเก๋ง พอส่งได้ระยะหนึ่ง ก็เกิดปัญหาทางการเงิน ไม่สามารถส่งต่อได้ไหว เงินเดือนก็ไม่พอใช้ จึงไปสมัครทำบัตรเครดิตหลายใบ แต่สามารถชำระค่างวดได้เพียงไม่กี่งวดเท่านั้น ก็มีปัญหาทางการเงินอีก จึงไม่สามารถชำระได้ ทำให้เป็นผู้ที่ไม่สามารถทำธุรกรรมทางการเงินกับสถาบันการเงินได้อีก จึงไปขอกู้เงินนอกระบบร้อยละ 10 และ 15 จึงเป็นหนี้จนทุกวันนี้ ซึ่งตอนนี้ไม่มีทางแก้แล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 30)

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ว่า สาเหตุหลักการเป็นหนี้ของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 30 ไม่ได้เกิดจากการเลิกจากความสัมพันธ์ ซึ่งเกิดขึ้นมานานแล้ว จุดหักเหสำคัญสู่การเป็นหนี้เป็นเพราะการตัดสินใจกู้ซื้อรถในขณะที่ภาวะที่รับผิดชอบส่งเสียลูกเพียงลำพัง

หนี้ที่เกิดจากการมีรายจ่ายในครอบครัวมากที่ถือว่าเป็นรายจ่ายที่สมเหตุผล

มี 6 ราย จากการสัมภาษณ์ ซึ่งหลายรายจะหาทางออกอย่างหนึ่งคือการลงทุนแบบเสี่ยงโชคในหวย เป็นต้นการเสี่ยงโชคจึงไม่ได้เป็นเหตุแห่งหนี้ แต่เป็นการคิดหาทางแก้หนี้ทางหนึ่ง

“ฉันทำงานโรงแรมที่นี่ แล้วมีแฟนทำงานด้วยกัน ชีวิตการทำงานมากกว่า 10 ปี ในโรงแรมแห่งนี้ เมื่อทำงานแล้วมีรายได้เป็นที่พอใจ จึงทำให้อยากมีบ้านเป็นของตัวเองที่มีราคาหลักล้าน ก็เลยได้ตัดสินใจทำเรื่องยื่นกู้กับธนาคารของรัฐเพื่อซื้อบ้านร่วมกับแฟน 2 คน และสามารถชำระค่างวดบ้านได้เป็นอย่างดี เมื่อมีบ้านแล้วก็ต้องตกแต่งบ้านให้สวย ด้วยการซื้อของใช้ เฟอร์นิเจอร์เข้าบ้านจึงหันมาทำบัตรเครดิต รวมทั้งเสี่ยงโชคจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและเล่นหวยใต้ดิน เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในส่วนนี้จึงทำให้เป็นหนี้เพิ่ม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

ผู้ศึกษาประเมินตรงกับผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 ว่า การซื้อของใช้และเฟอร์นิเจอร์เข้าบ้านใหม่เป็นเรื่องของความจำเป็นมากกว่าความฟุ่มเฟือย

“ฉันทำงานเพื่อหารายได้ช่วยเหลือพ่อแม่ที่เป็นหนี้ ธนาคารการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ด้วยเงินไม่พอสัน และทำได้บัตรเครดิตแต่ก็ยังไม่พอ และไม่สามารถชำระค่าบัตรเครดิตได้ การกู้ครั้งต่อไปก็ไม่สามารถกู้ได้ จึงหันไปกู้หนี้ยืมสินนอกระบบร้อยละ 5 ต่อเดือน และเสี่ยงโชคการเล่นหวยใต้ดินเป็นประจำด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

“ผมทำงานในโรงแรมส่งเงินให้พ่อแม่ และซื้อบ้าน ซื้อรถมอเตอร์ไซด์ เพราะมองว่าบ้านและรถเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง จึงยอมเป็นหนี้เพื่อความสะดวกสบายในปัจจุบันและอนาคต ต่อมาทำบัตรเครดิตไว้เผื่อฉุกเฉินเวลามีค่าใช้จ่ายที่คาดไม่ถึงเกิดขึ้น เช่น เวลาพ่อแม่เดือดร้อนมีเรื่องจำเป็นต้องใช้เงิน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19)

“ฉันทำงานได้สักระยะหนึ่งก็มีแฟนที่ทำงานที่เดียวกันมีลูกด้วยกัน 2 คน โดยเอาลูกไปให้พ่อแม่เลี้ยง และส่งเงินให้พ่อแม่ทุกเดือน เนื่องจากต้องส่งหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาด้วย ส่งเงินเลี้ยงลูกด้วย เงินไม่พอใช้จ่ายจึงทำบัตรเครดิต จึงเป็นหนี้ตั้งแต่นั้นมา (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 21)

“ผมทำงานในแผนกเสิร์ฟ ทำงานส่งเงินเลี้ยงลูกเมียที่อยู่ต่างจังหวัด และผ่อนรถมอเตอร์ไซด์ ลำพังเงินเดือนที่ได้รับไม่พอใช้จ่ายอะไรที่เป็นการเสี่ยงโชคเล่นหมัด เช่น เล่นหวย ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล แทงพนันฟุตบอล ชอบกินเบียร์ ทำบัตรเครดิตหลายใบเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 27)

กรณีนี้ไม่ได้เป็นหนี้จากการพนัน หรือดื่มสุรา แต่รายจ่ายหลักเป็นส่วนการเลี้ยงดูครอบครัว และผ่อนรถมอเตอร์ไซด์

“ฉันทำงานโรงแรมอยู่ในแผนกยูนิฟอร์มมากกว่า 20 ปี มีแฟนในที่ทำงานและมีลูกด้วยกัน 2 คน ผ่อนบ้าน ผ่อนรถกระบะ ส่งลูกเรียนซึ่งถือว่าเป็นภาระที่หนักมากสำหรับพนักงานเงินเดือนระดับนี้ โดยส่วนตัวเสี่ยงโชคทุกงวดด้วยการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลทุกงวด เป็นเจ้ามือรับซื้อหวย และเล่นหวยด้วย พอผ่อนรถกระบะหมดก็ซื้อรถเก๋งอีกคันให้ลูก ทำบัตรเครดิตหลายใบเพื่อใช้ตอนฉุกเฉิน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 29)

กรณีผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20 และคู่ของเขา มีรายจ่ายมากกว่า 3 ด้านไม่ว่าผ่อนรถ บ้าน และส่งลูก แต่การศึกษาไม่ประเมินว่า นี่เป็นการไม่สมเหตุผล เพราะในทัศนะ วิธีคิด ตลอดจนความพยายามสู้ชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20 เป็นไปอย่างรอบคอบ และไม่ได้ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ในกรณีมีรถให้ลูกด้วย มิได้เป็นเรื่องชดกับมาตรฐานและคุณภาพชีวิตของเขาแต่อย่างใด